

18 juli 2022

Onderzoek: burgemeesters en ondermijning

Achtergrond

Het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters, de beroepsvereniging voor burgemeesters in Nederland, heeft een online vragenlijst verspreid onder alle 344 burgemeesters in Nederland. 113 burgemeesters vulden de vragenlijst volledig in. Voor de leesbaarheid zijn de uitkomsten in dit rapport weergegeven in percentages.

In welke provincie ligt de gemeente waar u burgemeester van bent?

Drenthe 2%
Friesland 6%
Flevoland 3%
Gelderland 13%
Groningen 1%
Limburg 10%
Noord-Brabant 19%
Noord-Holland 13%
Overijssel 3%
Utrecht 11%
Zuid-Holland 16%
Zeeland 3%

Hoeveel inwoners heeft de gemeente waar u burgemeester bent?

Minder dan 25.000 inwoners 33%
25.000 tot 50.000 inwoners 42%
50.000 tot 100.000 inwoners 15%
100.000 tot 200.000 inwoners 7%
Meer dan 200.000 inwoners 2%
Weet niet/ geen antwoord 1%

Zorgen over ondermijning

In hoeverre maakt u zich als burgemeester zorgen over ondermijning...

Denk daarbij aan invloed van criminelen op allerlei aspecten van de samenleving, zoals bestuur, ondernemers en burgers.

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet / geen mening
... in Nederland als geheel	63%	37%	0%	0%	0%
... in uw gemeente	32%	61%	7%	0%	0%

Vindt er naar uw idee ondermijning in uw gemeente plaats?

Ik weet zeker van wel 80%

Er zijn aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 16%

Er zijn geen aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 4%

Ik weet zeker van niet 0%

Weet niet / geen mening 0%

De volgende vraag is alleen gesteld aan burgemeesters die aangaven dat ondermijning zeker voorkomt in hun gemeente of daar aanwijzingen voor heeft.

Is de mate van ondermijning in uw gemeente naar uw idee de afgelopen vijf jaar toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

Toegenomen 53%

Gelijk 24%

Afgenomen 3%

Weet niet 20%

Zicht en grip op ondermijning

In hoeverre heeft u als burgemeester zicht op de mate van ondermijning in uw gemeente?

Heel goed 1%
Redelijk goed 50%
Redelijk slecht 38%
Heel slecht 4%
Weet niet / geen mening 7%

Heeft u het idee dat u grip heeft op ondermijning in uw gemeente?

Ja, ik heb het idee dat ik er redelijk wat tot veel grip op heb 29%
Nee, ik heb het idee dat ik er weinig tot geen grip op heb 55%
Weet niet / geen mening 16%

Beschikt u over voldoende of onvoldoende middelen om ondermijning in uw gemeente te bestrijden?

Met middelen worden onder andere geld, kennis en capaciteit bedoeld.
Ruim voldoende 1%
Voldoende 26%
Onvoldoende 55%
Ruim onvoldoende 15%
Weet niet / geen mening 3%

Invloed op gemeentebestuur

Sommige deskundigen vinden dat Nederland tot een 'narcostaat' is verworpen. Daarmee wordt een land bedoeld waar grootschalige productie van en/of handel in narcotica plaatsvindt en criminelen in die handel invloed hebben op het bestuur van dat land. Anderen denken dat het (nog) niet zover is gekomen in Nederland.

Zou u Nederland op dit moment wel of niet als narcostaat typeren?

Ja, ik zou Nederland wel als narcostaat typeren 54%
Nee, ik zou Nederland niet als narcostaat typeren 41%
Weet niet / geen mening 5%

Criminelen kunnen op meerdere manieren pogen te infiltreren in de bovenwereld, bijvoorbeeld door politieke invloed te krijgen, of aanzien te vergaren door geld te investeren en te zoeken naar witwasmogelijkheden.

Heeft u in de tijd dat u burgemeester bent wel eens het vermoeden gehad dat de volgende groepen in uw gemeentebestuur onder druk zijn gezet door criminelen?

	Ja	Nee	Weet niet / geen mening
Raadsleden	25%	50%	25%
Ambtenaren	28%	46%	26%
Wethouders	21%	61%	18%

Heeft u concrete aanwijzingen dat raadsleden, ambtenaren of wethouders onder druk worden / zijn gezet door criminelen?

	Ja	Nee	Weet niet / geen mening
Raadsleden	12%	76%	12%
Ambtenaren	19%	66%	15%
Wethouders	15%	74%	11%

Druk op burgemeester en ondernemers

Heeft u in uw functie als burgemeester bij het totstandkomen van besluitvorming wel eens druk gevoeld vanuit de onderwereld?

- Ja, meerdere keren 9%
- Ja, een enkele keer 26%
- Nee, nooit 63%
- Weet niet/geen mening 2%

Wie of welke branche(s) is/zijn in uw gemeente het meest kwetsbaar voor toenadering van criminelen? U kunt meerdere antwoorden selecteren.

- Sportclubs 45%
- Vastgoedbedrijven 62%
- Stichtingen 14%
- Boeren 58%
- Kappers 37%
- Snackbars 27%
- Belwinkels 34%
- Sportscholen 30%
- Casino's 15%
- Autogarages 58%
- Horeca 81%
- Bruidswinkels 6%
- Anderen: 31%
- Geen 0%
- Weet niet / geen mening 0%

Heeft u in de tijd dat u burgemeester bent het idee gehad dat ondernemers in uw gemeente onder druk zijn gezet om mee te werken aan illegale activiteiten?

- Ik weet zeker van wel 29%
- Er zijn aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 42%
- Er zijn geen aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 19%
- Ik weet zeker van niet 1%
- Weet niet / geen mening 8%

De burgemeester is de persoon die opdracht geeft tot sluiten van panden en tot het nemen van maatregelen tegen criminelen.

Vindt u wel of niet dat u als burgemeester te veel verantwoordelijkheid draagt in de strijd tegen ondermijning?

- Ik vind van wel 34%
- Ik vind van niet 64%
- Weet niet / geen mening 2%

Bent u het eens of oneens met de volgende stellingen?

	Eens	Oneens	Weet niet / geen mening
'Ik voel me soms meer sheriff dan burgemeester'	32%	65%	3%
'Ik ben als burgemeester kwetsbaarder geworden door de verantwoordelijkheid die ik heb in het bewaken van de openbare orde'	67%	30%	3%

Bedreiging van burgemeesters door criminelen

Bent u als burgemeester wel eens bedreigd door criminele individuen en/of organisaties?

Ja, meerdere keren 7%
 Ja, een enkele keer 35%
 Nee, nooit 55%
 Weet niet / geen mening 3%

De volgende vraag is alleen gesteld aan burgemeesters die aangeven dat zij minstens een keer bedreigd zijn door criminelen

Hoe zwaar was die bedreiging uit criminele hoek?

Als u meerdere keren bent bedreigd, denk dan aan de laatste keer dat dat gebeurde.
 Heel zwaar 17%
 Redelijk zwaar 36%
 Redelijk licht 40%
 Heel licht 4%
 Weet niet / geen mening 3%

Zijn ambtenaren, raadsleden en wethouders in uw gemeente wel eens bedreigd vanuit criminele individuen of organisaties?

	Ja, meerdere keren	Ja, een enkele keer	Nee, nooit	Weet niet / geen mening
Raadsleden	1%	21%	40%	38%
Ambtenaren	4%	37%	31%	27%
Wethouders	2%	24%	50%	24%

In hoeverre maakt u zich zorgen over acties vanuit criminele individuen of organisaties die de veiligheid aantasten van...

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet / geen mening
... u en uw gezin	4%	27%	55%	13%	2%
... raadsleden, wethouders en/of ambtenaren in uw gemeente of hun gezin	4%	27%	58%	10%	2%

In hoeverre heeft u het idee dat minderjarigen in uw gemeente worden geronseld door criminele individuen en/of organisaties?

Ik weet zeker van wel 50%
 Er zijn aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 28%
 Er zijn geen aanwijzingen maar ik weet het niet zeker 19%
 Ik weet zeker van niet 1%
 Weet niet / geen mening 2%

De volgende vraag is alleen gesteld aan burgemeesters die aangeven zeker te weten dat criminelen minderjarigen ronselen in hun gemeente of daar aanwijzingen voor hebben

Heeft uw gemeente voldoende of onvoldoende middelen om het ronselen van minderjarigen door criminelen te bestrijden?

Met middelen worden onder andere geld, kennis en capaciteit bedoeld.
 Voldoende 8%
 Onvoldoende 83%
 Weet niet / geen mening 9%

Verstoring openbare orde

Heeft u in uw tijd als burgemeester in uw gemeente te maken gehad met...

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Weet niet / geen mening
Aantreffen explosieven bij woningen/bedrijfspanen	12%	23%	64%	0%
Gebruik vuurwapens openbaar	19%	42%	39%	0%
Gebruik steekwapens openbaar	20%	52%	27%	1%
Aantreffen drugslabs	43%	40%	17%	0%
Dumping drugsafval	41%	39%	19%	1%
Sluiting drugspanen	77%	18%	5%	0%
Onschuldige burgers die onder druk worden gezet	12%	38%	19%	31%
Conflicten met motorclubs	6%	27%	63%	4%
Ander soort verstoring	19%	42%	31%	7%

Heeft u het idee dat verstoring van de openbare orde door criminelen in de afgelopen drie jaar is toe- of afgenomen? Of is dat gelijk gebleven?

Toegenomen 47%

Gelijk 35%

Afgenomen 2%

Weet niet / geen mening 16%

Politiek en politieke maatregelen

Bent u voor of tegen de volgende maatregelen in de aanpak van ondermijning?

	Voor	Tegen	Weet niet / geen mening
Hogere straffen voor drugsgelateerde delicten	76%	19%	5%
Softdrugs legaliseren	35%	53%	12%
Harddrugs legaliseren	2%	93%	5%

In welke mate heeft u vertrouwen in het kabinet en de minister voor Justitie & Veiligheid als het gaat om de aanpak van ondermijning?

	Veel	Redelijk wat	Weinig	Geen	Weet niet / geen mening
Kabinet Rutte IV	5%	49%	37%	4%	5%
Dilan Yeşilgöz (minister J&V)	12%	43%	34%	2%	9%

EenVandaag Opiniepanel

Over dit onderzoek

Over dit onderzoek

Aan het onderzoek, gehouden van 27 juni tot en met 8 juli, deden 113 van de in totaal 344 burgemeesters in Nederland. Voor dit onderzoek is samengewerkt met het Nederlands Genootschap voor Burgemeesters. Het Genootschap heeft het alle burgemeesters via een aparte e-mail benaderd om deel te nemen aan een online vragenlijst. De verhoudingen tussen burgemeesters op provincie en stedelijkheid zijn na respons in lijn met de verhoudingen van alle burgemeesters in Nederland. De uitkomsten van het onderzoek moeten als indicatief en verkennend worden beschouwd.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Jeroen Kester, jeroen.kester@eenvandaag.nl

